

The European Heart Project

Ας μάθουμε από την ιστορία

...

Επεισόδιο 5

Ταραχές στο Αντάλεν

Συγγραφείς

Σουζάνε Λίντε και Κλάους Λίντε-Λάμερ

Διάταξη

GUnet

Δήλωση για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας:

Αυτό το έργο αδειοδοτείται βάσει διεθνούς άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Παρόμοια Διανομή 4.0. Είστε ελεύθεροι να:

- Μοιραστείτε — αντιγράψτε και διανείμετε το υλικό αποκλειστικά στο ίδιο μέσο ή μορφή όπως βρίσκεται στον ιστότοπο του έργου και την πλατφόρμα του έργου (word, excel, PDF, PPT).
- προσαρμογή — διασκευή, μετασχηματισμός και αξιοποίηση του υλικού

υπό τους ακόλουθους όρους:

- Αναφορά Δημιουργού

1. Πρέπει να αναφέρετε την κατάλληλη αναφορά στην πηγή: European Heart Project, www.european-heart.eu ΚΑΙ Το όνομα (τα ονόματα) του (των) συγγραφέα (-ων) του αντίστοιχου υλικού, εφόσον υπάρχει.
2. Πρέπει να παρέχετε αυτόν τον σύνδεσμο προς την άδεια χρήσης <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
3. Πρέπει να αναφέρετε πότε έχουν γίνει αλλαγές.

Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να δίνει την εντύπωση ότι ο δικαιοπάροχος υποστηρίζει εσάς ή τη χρήση σας.

- Μη εμπορική — Δεν επιτρέπεται η χρήση του υλικού για εμπορικούς σκοπούς.
- Παρόμοια διανομή — Εάν αναμείξετε, μετασχηματίσετε ή αναπτύξετε το υλικό, πρέπει να διανείμετε τις συνεισφορές σας με την ίδια άδεια με το πρωτότυπο.

Φωτογραφία: Φωτογραφία: Παντελής Μπαλαούρας, CC-BY-NC-SA. Γκράφιτι από το θύμα των ονείρων.

Περιεχόμενο

1	Εισαγωγή.....	1
2	Ορόσημα στην ιστορία της ανθρωπότητας.....	1
3	Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το φυλλάδιο.....	2
4	Τα επιμέρους βήματα	3
	Βήμα 1: Εξοικειωθείτε με την κατάσταση.....	3
	Τι πρέπει να γνωρίζετε για την εποχή.....	4
	Η κατάσταση.....	6
	Βήμα 2: Επιλέξτε ένα άτομο στα βήματα του οποίου.....	7
	θέλετε να πατήσετε.....	7
	Τα εμπλεκόμενα Πρόσωπα.....	7
5	Ανάγκες και Στρατηγικές.....	13
	Βήμα 3: Άμεση ιστορία - Γίνε το πρόσωπο.....	13
	Βήμα 4: Πώς είσαι;.....	14
	Βήμα 5: Τι θα κάνατε τώρα;.....	14
	Βήμα 6: Ενδιάμεση στάση!.....	15
	Βήμα 7: Τώρα έχετε την επιλογή.....	17
6	Πώς συνεχίζεται η ιστορία.....	17
7	Μαθαίνοντας από την ιστορία.....	19
8	Βιβλιογραφία.....	20

1 Εισαγωγή

Καλώς ήρθες!

Καλώς ήρθες! Σε αυτό το φυλλάδιο μπορείτε να εφαρμόσετε στην πράξη όσα έχετε μάθει μέχρι τώρα για τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες και για χρήσιμες και λιγότερο χρήσιμες στρατηγικές.

Εδώ έχετε την ευκαιρία να γνωρίσετε την ιστορία με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο: Ιστορικοί από την Αυστρία, την Ελλάδα, τη Γαλλία και τη Σουηδία έχουν εργαστεί εντατικά στο θέμα του τι μπορούμε να μάθουμε από την ιστορία της Ευρώπης. Έχουν περιγράψει συναρπαστικά επεισόδια από την οπτική γωνία των 5 βασικών αναγκών. Έχετε την ευκαιρία να γλιστρήσετε στους ρόλους των ανθρώπων που εμπλέκονται και να βιώσετε τη σκηνή από την ατομική τους οπτική γωνία!

Εάν δεν έχετε ακούσει ακόμα για τις βασικές ανάγκες σύμφωνα με την ιδέα του William Glasser, θα πρέπει πρώτα να εξοικειωθείτε με το φυλλάδιο "Ανάγκες και στρατηγικές", επειδή αυτή η γνώση έχει ήδη ληφθεί ως βάση εδώ.

Φυσικά, μπορείτε πάντα να ανατρέξετε στο φυλλάδιο "Ανάγκες και στρατηγικές" εάν δεν είστε σίγουροι για τη μία ή την άλλη ερώτηση. Δεν πρόκειται για τεστ ή σχολική εργασία. Μπορείτε επίσης να κάνετε την εμπειρία της ιστορίας σας σε ζευγάρια με έναν φίλο και να μιλήσετε μαζί του ενδιάμεσα.

2 Ορόσημα στην ιστορία της ανθρωπότητας

Τι εννοούμε όταν λέμε σημεία καμπής;

Πάρθηκε η απόφαση να αφήσουμε πίσω τα παλιά και να δοκιμάσουμε κάτι νέο και καλύτερο.

Για να μπορέσετε να βιώσετε αυτές τις θεμελιώδεις αποφάσεις όσο το δυνατόν πιο ζωντανά και εντατικά, ιστορικοί από την Ελλάδα, τη Γαλλία (La Reunion), την Αυστρία και τη Σουηδία έχουν συναντηθεί και έχουν συγκεντρώσει τις γνώσεις τους:

- Πώς και υπό ποιες συνθήκες ζούσαν οι άνθρωποι εκείνη την εποχή
- Τι εικόνα είχαν για τον κόσμο
- Τι πίστευαν

Αυτό που δεν μπορούμε να γνωρίζουμε είναι πώς ένιωσαν προσωπικά και τι σκέφτηκαν. Και εδώ μπαίνεις εσύ: Το δεύτερο μέρος αυτού του φυλλαδίου έχει να κάνει με το να επαναφέρεις στη ζωή τους ανθρώπους που έδρασαν εκείνη την εποχή βάζοντας τον εαυτό σου στη θέση τους.

Θέλετε να συμμετάσχετε;

3 Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το φυλλάδιο

Ελάτε μαζί μας! Ταξιδέψτε μαζί μας στο παρελθόν και ζήστε την ιστορία από νέες οπτικές γωνίες! Σε αυτό το κεφάλαιο θα βρείτε ένα επιλεγμένο επεισόδιο στο οποίο η πορεία ορίστηκε για μεγάλες αλλαγές.

Αρχικά, εξοικειωθείτε με το ιστορικό υπόβαθρο του επεισοδίου (Βήμα 1). Εδώ μπορείτε να μάθετε για τις συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων που ζούσαν στον τόπο όπου συνέβη το επεισόδιο εκείνη την εποχή.

Στο κεφάλαιο «Η κατάσταση» θα βρείτε μια περιγραφή της πρόκλησης που αντιμετώπισαν οι άνθρωποι.

Και τώρα μπορείτε ήδη να αναλάβετε δράση: Στο κεφάλαιο "Οι εμπλεκόμενοι", διαφορετικοί άνθρωποι που βρίσκονταν στον τόπο της εκδήλωσης εκείνη τη στιγμή σας λένε για την κατάσταση από τη δική τους οπτική γωνία. Επιλέξτε έναν από τους ανθρώπους για την ιστορική σας εμπειρία.

Φυσικά, θα μάθετε επίσης πώς η ιστορία συνεχίστηκε σύμφωνα με τα ιστορικά αρχεία, αλλά σας ζητάμε να είστε υπομονετικοί. Εξάλλου, θα χάνατε τη μισή διασκέδαση αν γνωρίζατε τα πάντα εκ των προτέρων. Αντ' αυτού, πηγαίνετε στο δεύτερο μέρος αυτού του φυλλαδίου, μπείτε στο ρόλο του ατόμου που έχετε επιλέξει και βιώστε την ιστορία από τη δική του οπτική γωνία. Τι έχετε στο μυαλό σας όταν βρίσκεστε σε αυτόν τον ρόλο; Πώς θα ενεργούσατε;

Ακολουθήστε τα μεμονωμένα βήματα και μόνο στο τέλος δείτε πώς συνεχίστηκε πραγματικά η ιστορία. Αν θέλετε να μάθετε περισσότερα για αυτό, ρωτήστε τον καθηγητή ιστορίας σας, αυτός ή αυτή θα χαρεί για το ενδιαφέρον σας και θα σας πει περισσότερα για αυτό.

4 Τα επιμέρους βήματα

Έτοιμος;

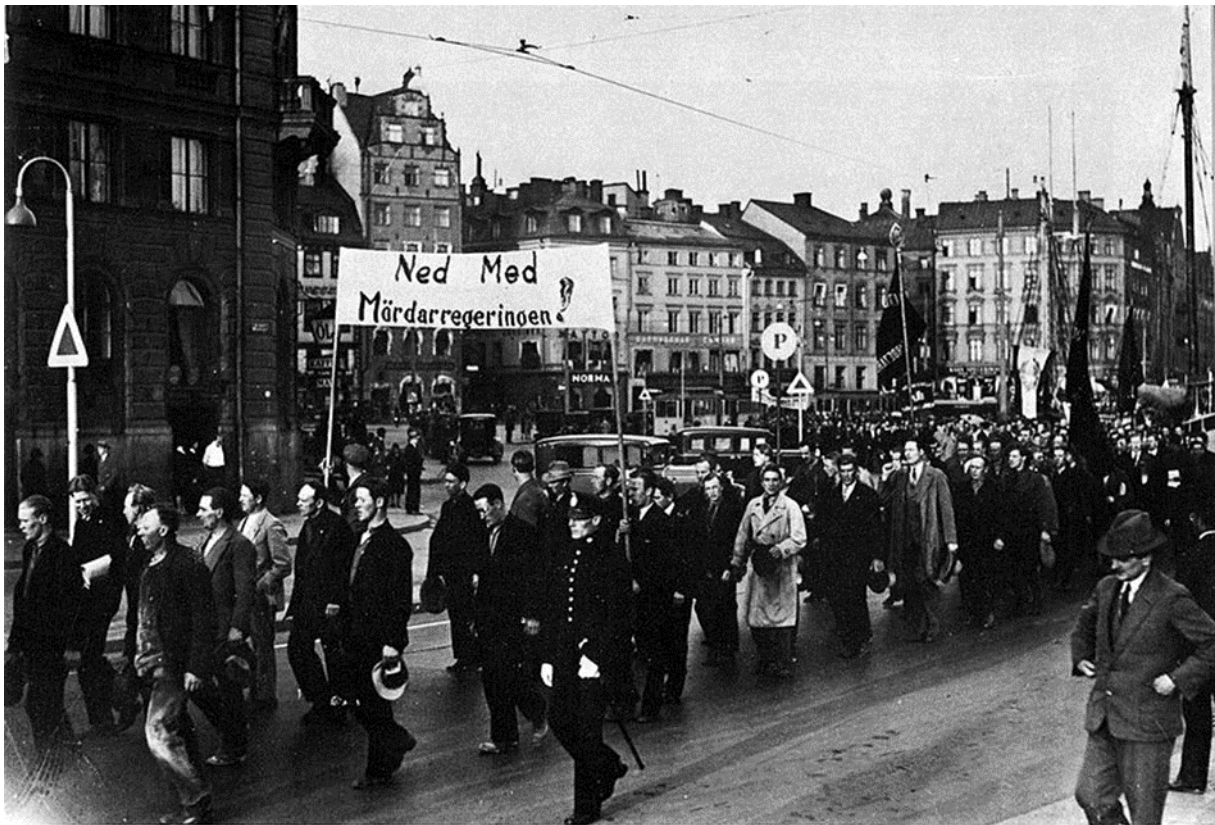
Τότε, ας γυρίσουμε το ρολόι πίσω τώρα και ας μπούμε στην ιστορία!

Βήμα 1: Εξοικειωθείτε με την κατάσταση

Διαβάστε προσεκτικά την περιγραφή του επεισοδίου και την κατάσταση. Μη διστάσετε να ρωτήσετε τον δάσκαλό σας εάν δεν είστε σίγουροι ή έχετε περαιτέρω ερωτήσεις κατανόησης. Μπορείτε επίσης να κάνετε περαιτέρω έρευνα στο διαδίκτυο εάν ενδιαφέρεστε ιδιαίτερα για ένα θέμα.

Επεισόδιο 5: Ταραχές στο Αντάλεν

Τι πρέπει να γνωρίζετε για την εποχή

Το 1930, υπάρχει μεγάλη φτώχεια στη Σουηδία. Δύο χρόνια νωρίτερα, το 1929, το χρηματιστήριο στη Wall Street είχε καταρρεύσει και η οικονομική ύφεση εξαπλώθηκε ραγδαία σε όλο τον κόσμο.

Η Σουηδία δεν αποτελεί εξαίρεση. Η ζήτηση μειώνεται και η ανεργία αυξάνεται. Μεταξύ 20 και 25 τοις εκατό των ανθρώπων είναι άνεργοι στη Σουηδία και σε ορισμένα μέρη της χώρας, στη δασοκομία και τις βιομηχανίες χαρτοπολτού, η ανεργία φτάνει το 80 τοις εκατό. Οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους λιμοκτονούν.

Στη Σουηδία, οι επιχειρηματίες προσπαθούν να εξοικονομήσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος των κερδών τους πιέζοντας τους μισθούς των εργαζομένων. Ως αποτέλεσμα, 30.000 εργάτες κλωστοϋφαντουργίας απεργούν το χειμώνα του 1930/31.

Αλλά οι εργαζόμενοι στη βιομηχανία ξυλείας πλήττονται περισσότερο από τις περικοπές μισθών: δασεργάτες, εργάτες πριονιστηρίου και σχεδίων, καθώς και εργαζόμενοι στη βιομηχανία σπέρτων και χαρτοπολτού. Οι ανθρακωρύχοι και οι ναυτικοί αντιμετωπίζουν επίσης σοβαρές περικοπές μισθών από 20 έως 30 τοις εκατό.

Τα τοπικά συνδικάτα υποστηρίζουν τις ανησυχίες των εργαζομένων.

Η κορυφαία εφημερίδα του Storkaripialet , Svenska Dagbladet, από την άλλη πλευρά, ζητά μια πιο σκληρή στάση απέναντι στους εργαζόμενους.

Τον Ιούλιο του 1930 ο διευθυντής, Gerhard Versteegh, αποφασίζει να κλείσει τμήματα του νεόδμητου εργοστασίου θειικών αλάτων. Οι άνθρωποι χάνουν τη δουλειά τους και σε όσους επιτρέπεται να παραμείνουν προσφέρεται πολύ χαμηλότερος μισθός.

Για τους εργαζόμενους, οι οποίοι ήδη δυσκολεύονται να κερδίσουν την αξία των χρημάτων τους, τώρα θα είναι ακόμη πιο δύσκολο. Κάθε σεντ είναι σημαντικό για να ταΐσει μια πεινασμένη οικογένεια.

Ο όμιλος Versteegh , στον οποίο ανήκει επίσης το εργοστάσιο στο Ådalen, συχνά διέκοπτε τη λειτουργία του και λέει στους εργαζόμενους ότι οι εργασίες θα ξαναρχίσουν μόνο όταν οι εργαζόμενοι συμφωνήσουν «εθελοντικά» με τους νέους χαμηλότερους μισθούς.

Τον Μάιο, ο διευθυντής Gerhard Versteegh προσλαμβάνει περίπου 60 απεργοσπάστες μέσω της ναυτιλιακής εταιρείας Ångermanälven. Οι απεργοσπάστες είναι εργαζόμενοι οι οποίοι, αντίθετα με την απόφαση του συνδικάτου, δεν συμμετέχουν σε απεργία αλλά συνεχίζουν να εργάζονται. Ο διευθυντής Gerhard Versteegh προσλαμβάνει τώρα ακριβώς τέτοιους απεργοσπάστες για να αποτύχει η απεργία.

Οι μισθωμένοι απεργοσπάστες ταξιδεύουν με τρένο στο Härnösand και στη συνέχεια μεταφέρονται στο "Villan" στο Lunde στο Ådalen. Πολλοί από τους απεργοσπάστες είναι επαγγελματίες, άλλοι φοιτητές που θέλουν να αυξήσουν τα μετρητά τους.

Η εργοδοτική πλευρά και ο αστικός Τύπος επιλέγουν τον όρο «πρόθυμοι να εργαστούν» αντί για απεργοσπάστες.

Τη νύχτα της 12ης προς 13η Μαΐου, το φορτηγό ατμόπλοιο "Milos" πλέει στις ακτές του Ångermanland και ελλιμενίζεται στο υπόστεγο για χαρτοπολτό στο Sandviken. Η «Μήλος» είναι φορτωμένη με χαρτοπολτό. Οι απεργοσπάστες πηγαίνουν τώρα στο Sandviken για να βοηθήσουν στην εκφόρτωση της «Μήλου».

Πολλοί από τους απεργούς είναι εξοργισμένοι και θυμωμένοι! Κάποιοι καταφέρνουν να μπουν στο ατμόπλοιο «Μήλος», όπου ξυλοκοπούνται από αυτούς αρκετοί απεργοσπάστες. Ορισμένοι απεργοσπάστες αναγκάζονται επίσης να συνοδεύσουν τον Kramfors στο Ådalen υπό απειλές.

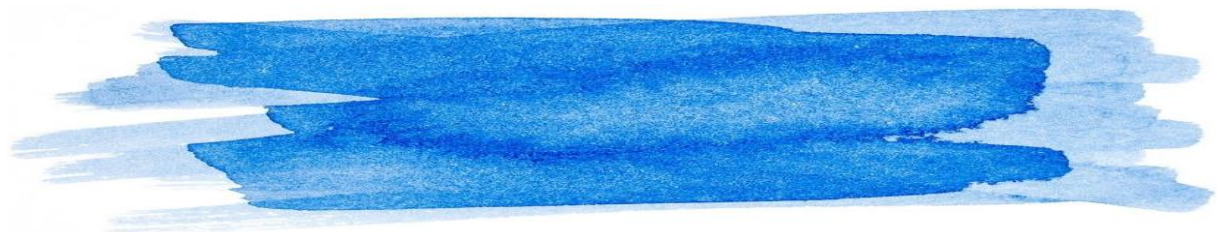
Η συντηρητική Svenska Dagbladet, μια σουηδική ημερήσια εφημερίδα, αναφέρει στις 15 Μαΐου 1931 ότι τις τελευταίες ημέρες «επικράτησε μια πραγματική κυριαρχία του όχλου», κυρίως λόγω της «κομμουνιστικής υποκίνησης». Οι αρχές ήταν πρακτικά ανίσχυρες να αποτρέψουν την κακομεταχείριση όσων ήταν πρόθυμοι να εργαστούν. Όσοι ήταν πρόθυμοι να εργαστούν αναγκάστηκαν να παρελάσουν στην κεφαλή της κομμουνιστικής διαδήλωσης με τα χέρια δεμένα. Η αστυνομία παρακολουθούσε χωρίς να μπορεί να κάνει κάτι.

Η κατάσταση

Ως αποτέλεσμα του προαναφερθέντος περιστατικού, καλούνται στρατιωτικές δυνάμεις από το Sollefteå : 60 άνδρες πεζικού και μια ομάδα έφιππων υπό τη διοίκηση του λοχαγού Nils Mesterton. Η αναχώρηση του στρατού συνοδεύεται από ταραχές και λιθοβολισμούς, στο χωριό Sprängsviken καθώς και στο Lunde. Οι στρατιώτες απάντησαν με μη στοχευμένους πυροβολισμούς και χειροβομβίδες καπνού.

Στις 14 Μαΐου, η Ομοσπονδία Εργαζομένων στις Μεταφορές πραγματοποιεί συγκέντρωση διαμαρτυρίας κατά των απεργοσπαστών στο Λαϊκό Σπίτι του Frånö, παρουσία πολλών συνδικαλιστικών εκπροσώπων από την κοιλάδα. Αποφασίζεται η σύγκληση γενικής στάσης εργασίας στα πριονιστήρια και τα χαρτοποιεία του Åtäl. Εν τω μεταξύ, 3000 έως 4000 άτομα έχουν συγκεντρωθεί μπροστά από το Λαϊκό Σπίτι. Η πομπή περιλαμβάνει επίσης σημαίες από οργανώσεις που συνδέονται με τη Σοσιαλδημοκρατία. Δέκα στρατιώτες και 20 άλογα έχουν ήδη τραυματιστεί από ρίψη πετρών. Ο νόμος περί καταστολής έχει αναγνωστεί τρεις φορές.

Όταν η πομπή της διαδήλωσης φτάνει στο Lunde και οι διαδηλωτές απέχουν λιγότερο από 100 μέτρα από τους στρατώνες των απεργοσπαστών,

Βήμα 2: Επιλέξτε ένα άτομο στα βήματα του οποίου

Θέλετε να πατήσετε

Κάθε ένα από τα πρόσωπα που περιγράφονται έχει γράψει ιστορία με τον δικό του προσωπικό τρόπο. Με τις αποφάσεις και τις στρατηγικές τους, όλοι οι εμπλεκόμενοι είχαν επιρροή σε μελλοντικά γεγονότα.

Φυσικά, πολύ περισσότεροι άνθρωποι συμμετείχαν. Επιλέξαμε αυτά τα τέσσερα πρόσωπα για εσάς γιατί είναι σημαντικό για εμάς να δώσουμε φωνή όχι μόνο στους πλούσιους και ισχυρούς, αλλά και σε εκείνους που είχαν λιγότερη φωνή στην ιστοριογραφία μέχρι τώρα. Εξάλλου, όλοι φέρουν τις συνέπειες των αποφάσεων που λαμβάνονται αυτή τη στιγμή.

Τα εμπλεκόμενα Πρόσωπα

Elsa Nilsson, κόρη του
Oskar Nilsson

Oskar Nilsson, Εργάτης
πριονιστηρίου

John Adams,
απεργοσπάστης

Nils Mesterton,
Αξιωματικός του
Σουηδικού Στρατού

Τίνος τα βήματα θα θέλατε να ακολουθήσετε;

Επιλέξτε ένα από αυτά τα τέσσερα άτομα και διαβάστε το παρακάτω κείμενο όπως περιγράφει την κατάστασή του.

Προσοχή! Διαβάστε μόνο το κείμενο που ανήκει στο άτομο που έχετε επιλέξει και, στη συνέχεια, προχωρήστε στο βήμα 3

■ Πρόσωπο 1: Έλσα Νίλσον, κόρη του Όσκαρ Νίλσον

Γεια σας, είμαι η Έλσα Νίλσον. Ο πατέρας μου είναι ένας από τους εργάτες που συγκεντρώθηκαν εδώ. Είναι ένα κακό πράγμα που πρέπει να κάνουμε, είτε ο πατέρας μου. Ήταν θυμωμένος όταν έφυγε από το σπίτι σήμερα. Συμμετέχει επίσης στην απεργία, όπως και τόσοι άλλοι! Και ότι αυτοί οι απεργοσπάστες δεν είχαν καμία ευπρέπεια και θα άφηναν τον εαυτό τους να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους καπιταλιστές εκμεταλλευτές. Και θα έβλαπταν ολόκληρη την εργατική τάξη, η οποία μετά βίας θα τα κατάφερνε ούτως ή άλλως. Ο πατέρας μου έχει δίκιο! Πόσες φορές δεν είχαμε σχεδόν τίποτα να φάμε στο σπίτι τον τελευταίο καιρό. Επειδή όλα έχουν γίνει τόσο ακριβά και απλά δεν έχουμε χρήματα. Και η εφημερίδα γράφει μόνο ανοησίες ούτως ή άλλως, είπε ο πατέρας μου. Υποτίθεται ότι είμαστε όχλος; Ο πατέρας μου έμεινε έκπληκτος όταν το διάβασε στην εφημερίδα. Είμαστε οι καταπιεσμένοι, εκείνοι που τους εκμεταλλεύονται! Και οι κυβερνώντες είναι οι άλλοι, αυτοί με τα πολλά χρήματα, που μπορούν να διορθώσουν τα πράγματα για τον εαυτό τους. Αλλά σίγουρα όχι εμείς, είπε ο πατέρας μου. Και οι εφημερίδες, διαδίδουν μόνο ψέματα ούτως ή άλλως! Δεν μπορείτε να τα πιστέψετε, επειδή αγοράζονται μόνο από τους πλούσιους και γράφουν μόνο ό, τι ευχαριστεί και είναι χρήσιμο στους πλούσιους. Αλλά όλα αυτά δεν έχουν καμία σχέση με την αλήθεια, είπε ο πατέρας μου.

Και τώρα στέκεται εκεί με τους άλλους απεργούς και τον ακολουθήσα. Η μητέρα μου μου φώναξε να μείνω εκεί. Αλλά δεν μπορούσα να κάνω αλλιώς! Απλά έτρεξα πίσω από τον πατέρα μου. Είναι πολύ απειλητικό, το όλο θέμα εδώ. Όλοι οι στρατιώτες, τα άλογα! Και πάνω απ' όλα ο θόρυβος! Ο στρατός έχει ήδη διαβάσει κάτι τρεις φορές. Θέλουν να σταματήσουν την ταραχή εδώ. Αλλά ο πατέρας μου και οι άλλοι είναι πάρα πολύ αναστατωμένοι. Εκεί! Για όνομα του Θεού! Υπάρχει ένας καβγάς σε εξέλιξη αυτή τη στιγμή! Δόξα τω Θεώ ο πατέρας μου δεν είναι εκεί! Αλλά πού είναι ο πατέρας μου! Ήταν εκεί πριν από λίγο! Στεκόταν εκεί πέρα. Τα άλογα γίνονται ανήσυχα! Τα άλογα στα οποία κάθονται οι στρατιώτες. Και τώρα η συμπλοκή εξαπλώνεται εκεί! Οι εργαζόμενοι επιτίθενται στους απεργοσπάστες! Όχι, αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει! Πλάνα! Για όνομα του Θεού! Πυροβολισμοί! Ο πατέρας μου; Πού είναι ο πατέρας μου; Τι θα κάνω τώρα;

■ Πρόσωπο 2: Όσκαρ Νίλσον, Εργάτης στο πριονιστήριο

Γεια σας, είμαι ο Όσκαρ. Όσκαρ Νίλσον είναι το πλήρες όνομά μου. Είμαι εργάτης. Ένας

εργάτης στο πριονιστήριο. Και εργάζομαι σε αυτόν τον μύλο εδώ και πολύ καιρό. Δεκαπέντε χρόνια, για την ακρίβεια! Τι είναι όμως ακριβές σήμερα; Λοιπόν, οι πλούσιοι, είναι σίγουρα πολύ ακριβείς όταν πρόκειται να προστατεύσουν τα χρήματά τους! Κάνουν μόνο ό, τι θέλουν ούτως ή άλλως! Και τότε οι εφημερίδες λένε ότι είμαστε όχλος! Θέλω να πω, μπορείτε να το πιστέψετε; Εμείς είμαστε ένας όχλος που κυβερνά; Εμείς, που μας τα έχουν πάρει όλα; Εμείς που μετά βίας μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα; Πώς πρέπει να ταΐσω την οικογένειά μου; Οι μισθοί μου ήταν ήδη αρκετά χαμηλοί πριν! Αλλά τώρα! Τώρα

είναι πραγματικά αδύνατο! Αλλά φυσικά αυτό δεν είναι στις εφημερίδες! Όλα έχουν αγοραστεί από τους πλούσιους, τους δημοσιογράφους και όλοι λένε αυτό που θέλουν να πουν! Έγραψαν ότι όσοι ήταν πρόθυμοι να εργαστούν αναγκάστηκαν να παρελάσουν στην κορυφή της κομμουνιστικής διαδήλωσης με τα χέρια δεμένα. Για μια φορά είχα δικίο. Μόνο που δεν είναι πρόθυμοι εργάτες, αλλά δυστυχισμένοι απεργοσπάστες που πρόδωσαν τα ιδανικά της σοσιαλδημοκρατίας!

Και τότε έρχονται αυτοί οι πλούσιοι άνθρωποι και λένε ότι πρέπει να δουλέψουμε για λιγότερα χρήματα γιατί οι καιροί είναι τόσο κακοί! Αλλά πού είναι οι καιροί τόσο κακοί; Σίγουρα όχι για αυτούς! Συνεχίζουν να κάνουν τα πάρτι τους, να πίνουν σαμπάνια και όλα αυτά τα ωραία πράγματα και να κυκλοφορούν με τα ακριβά αυτοκίνητά τους! Ενώ εμείς πρέπει να αναζητήσουμε ξηρό ψωμί κάπου. Και όταν απεργούμε, λένε ότι είμαστε απρόθυμοι να εργαστούμε!

Αλλά τώρα υπάρχουν αυτοί οι απατεώνες που είναι πρόθυμοι να εργαστούν. Έχουν αγοραστεί από τους ευγενείς και διεισδύουν στην απεργία μας! Δεν έχουν ευπρέπεια! Είναι ενάντια στις αξίες της σοσιαλδημοκρατίας. Αφήνουν τον εαυτό τους να αγοραστεί από τους καπιταλιστές και πηγαίνουν να δουλέψουν στο εργοστάσιό μας! Αλλά τους δείξαμε! Όταν

ήθελαν να ξεφορτώσουν το πλοίο, ήμασταν εκεί και τους δώσαμε ένα γερό χτύπημα! Αλλά υπάρχουν ακόμα αρκετοί. Είναι στους στρατώνες των εργατών εκεί πέρα! Όχι όμως μαζί μας! Θα τους δείξουμε ότι δεν θα τους αφήσουμε να μας το κάνουν αυτό.

Και σίγουρα δεν θα αφήσουμε τον στρατό να μας σταματήσει. Ούτε οι έφιπποι ούτε οι άλλοι στρατιώτες. Ακόμα κι αν είναι οπλισμένοι! Εκεί! Τώρα κάποιοι απεργοσπάστες βγαίνουν ξανά από τους στρατώνες! Και ήδη κάποιοι από τους ανθρώπους μας είναι εκεί. Τώρα θα πάρετε ένα καλό χτύπημα, εσείς πρόθυμοι εργαζόμενοι!

Τι!? Πυροβολισμοί!? Ακριβώς δίπλα μου! Νόμιζα ότι δεν ήταν σοβαροί. Για όνομα του Θεού! Τι θα κάνω τώρα;

■ Πρόσωπο 3: Τζον Άνταμς, απεργοσπάστης

Γεια σου, είμαι ο Τζον Άνταμς. Είμαι φοιτητής ιστορίας της τέχνης στο δεύτερο έτος μου. Φυσικά χρειάζομαι χρήματα! Ποιος φοιτητής δεν χρειάζεται χρήματα; Δεν είναι ακριβώς φθηνό να σπουδάσεις! Και η οικογένειά μου δεν είναι ακριβώς πλούσια τώρα. Αλλά σίγουρα δεν είναι τα χρήματα ο λόγος που είμαι εδώ σήμερα! Άλλωστε, δεν είναι ασφαλής δουλειά, όπως είδαμε τις τελευταίες ημέρες.

Εννοώ, ότι μερικοί από τους συναδέλφους μου δέχθηκαν επίθεση και ξυλοκοπήθηκαν από τους εργαζόμενους όταν προσπάθησαν να ξεφορτώσουν το φορτηγό πλοίο. Ήμουν κι εγώ εκεί, αλλά δόξα τω Θεώ δεν μου συνέβη τίποτα. Αλλά τώρα αισθάνομαι αρκετά ανήσυχος. Όλοι αυτοί οι θυμωμένοι άνθρωποι εκεί έξω, και όλος αυτός ο στρατός! Η κατάσταση έχει επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο τις τελευταίες ημέρες!

Γιατί προσλήφθηκα ως απεργοσπάστης; Η χώρα μας έχει πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική ύφεση που προκάλεσε το κραχ του χρηματιστηρίου. Πολλά εργοστάσια αναγκάστηκαν να κλείσουν. Η παρέα του πατέρα μου ήταν μία από αυτές. Αλλά οι εργαζόμενοι βλέπουν μόνο τη μοίρα τους! Νομίζουν ότι μόνο αυτοί έχουν χάσει τα πάντα. Αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Πρέπει όλοι να σφίξουμε λίγο το ζωνάρι και να προσπαθήσουμε να ξεπεράσουμε μαζί αυτήν την κρίση. Και η απεργία είναι σίγουρα ο λάθος τρόπος για να το κάνουμε! Θέλω να πω, ποιο είναι το νόημα. Οι καιροί δεν είναι ρόδινοι και αν δεν υπάρχουν χρήματα, ακόμα και μια απεργία δεν θα το αλλάξει αυτό!

Αντιθέτως, πρέπει να προσπαθήσουμε να επαναλειτουργήσουν οι εταιρείες μας. Πρέπει να δουλέψουμε ώστε η οικονομία μας να μπορέσει να ανθίσει και πάλι. Και όταν η οικονομία μας ακμάζει και πάλι, τότε μπορούμε επίσης να μιλήσουμε ξανά για υψηλότερους μισθούς. Όχι όμως τώρα! Και οι εφημερίδες έχουν δίκιο όταν γράφουν ότι έχει επικρατήσει μια πραγματική κυριαρχία του όχλου!», δεν ξέρω τι να κάνω με όλες αυτές τις κομμουνιστικές ιδέες που διαδίδονται όλο και περισσότερο τον τελευταίο καιρό. Επανάσταση! Ναι, νομίζω ότι είναι επανάσταση, αυτό που κάνουν. Και οι αρχές ήταν ουσιαστικά ανίσχυρες τον τελευταίο καιρό, όταν συνέβησαν όλες οι επιθέσεις εναντίον μας στο φορτηγό πλοίο.

Χαίρομαι πραγματικά που ο στρατός είναι εκεί τώρα για να μας προστατεύσει!

Εκεί! Τώρα κάποιои εργαζόμενοι προσπαθούν να εισβάλουν στους στρατώνες μας! Τώρα δυσκολεύουν τα πράματα! Για όνομα του Θεού! Άκουσα πυροβολισμούς μόλις τώρα; Ορίστε και πάλι! Δυνατές κραυγές! Τι θα κάνω τώρα;

■ Πρόσωπο 4: Nils Mesterton, Αξιωματικός του Σουηδικού Στρατού

Είμαι ο Carl Fredrik Nils Mesterton, αξιωματικός του σουηδικού στρατού και διοικητής της στρατιωτικής μονάδας που βρίσκεται εδώ επί τόπου. Είναι αρκετά δύσκολοι οι καιροί που ζούμε αυτή τη στιγμή.

Η οικονομική ύφεση έχει πλήξει τη χώρα μου αρκετά σκληρά! Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει τη δουλειά τους. Και υπάρχει αναταραχή σε όλη τη χώρα. Πολλές εταιρείες αναγκάστηκαν να κλείσουν και πολλοί άνθρωποι διαδηλώνουν στους δρόμους κατά των περικοπών μισθών. Γνωρίζω επίσης κάποιους ανθρώπους που έχασαν τη δουλειά τους.

Όλα έγιναν τόσο γρήγορα. Κραχστο χρηματιστήριο και ξαφνικά όλα διαλύθηκαν. Και όχι μόνο εδώ. Σε όλο τον κόσμο η οικονομία έχει περιέλθει σε τέλμα, όπως διαβάζουμε εδώ κι εκεί.

Ο Τύπος μας! Είναι αρκετά μονόπλευρος, ο τρόπος που αναφέρεται στα γεγονότα. Θέλω να πω, μπορώ να καταλάβω ότι οι άνθρωποι βγαίνουν στους δρόμους όταν δεν μπορούν πλέον να αντέξουν οικονομικά την καθημερινή τους ζωή. Αλλά οι εφημερίδες έχουν δίκιο σε ένα πράγμα. Είναι απολύτως απαράδεκτο αυτοί οι απεργοί να επιτίθενται σε άλλους εργαζόμενους που θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους. Αυτό συνέβη τις προάλλες όταν μερικοί απεργοσπάστες ήθελαν να ξεφορτώσουν ένα φορτηγό πλοίο. Πρέπει να υπάρχει ειρήνη και τάξη. Η βία δεν έχει θέση εκεί. Και η αστυνομία δεν είχε καμία πιθανότητα να παρέμβει μπροστά στο οργισμένο πλήθος.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η στρατιωτική μου μονάδα έχει τώρα διαταχθεί να έρθει εδώ για να προσφέρει προστασία στους απεργοσπάστες και να θέσει την κατάσταση υπό έλεγχο. Αλλά οι άνθρωποι εδώ είναι ήδη αρκετά αναστατωμένοι. Έχουμε ήδη διαβάσει τον νόμο περί καταστολής τρεις φορές. Αυτό θα πρέπει να είναι αρκετό ως προειδοποίηση. Ωστόσο, η κατάσταση εδώ απλά δεν θα ηρεμήσει.

Τώρα μας πετούν πέτρες, οι διαδηλωτές προσπαθούν να μπουν στους στρατώνες των απεργών και μια πραγματική συμπλοκή ξεκινά! Διέταξα τους άνδρες μου να ρίξουν προειδοποιητικές βολές στον αέρα. Και αυτό κάνουν τώρα. Αλλά για όνομα του Θεού! Τι συμβαίνει αυτή τη στιγμή; Ξεσπάει το απόλυτο χάος;

Πρέπει να πάω εκεί τώρα. Τι θα κάνω;

5 Ανάγκες και Στρατηγικές

Τώρα είναι η σειρά σας!!

Είχατε ήδη εμπειρίες με τις πέντε βασικές ανάγκες και τώρα το θέμα είναι να μπίτε στη θέση των ανθρώπων που ήταν εκεί εκείνη την εποχή και συμμετείχαν με κάποιο τρόπο. Εάν όλοι οι άνθρωποι έχουν αυτές τις βασικές ανάγκες, τότε μπορούμε να υποθέσουμε ότι αυτό συνέβαινε και τότε, συμφωνείτε;

Τώρα έχετε την ευκαιρία να βοηθήσετε στη διαμόρφωση της ιστορίας ως ένας από τους ηθοποιούς εκείνης της εποχής! Όσο περισσότερο έχετε εξοικειωθεί με τις συνθήκες της εποχής στο προηγούμενο κεφάλαιο, τόσο καλύτερα θα είστε σε θέση να βάλετε τον εαυτό σας στη θέση του ατόμου που επιλέξατε στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Όταν το κάνετε αυτό, απλώς ακολουθήστε τον οδηγό σε αυτό το κεφάλαιο. Θα σας καθοδηγήσει βήμα προς βήμα στην ιστορική σας εμπειρία. Στο τέλος του κεφαλαίου θα μάθετε πώς οι εμπλεκόμενοι αποφάσισαν και ενήργησαν σύμφωνα με την ιστορία που τους έχει δοθεί και ποιες ήταν οι συνέπειες των πράξεών τους.

Βήμα 3: Άμεση ιστορία - Γίνε το πρόσωπο

Βάλτε τον εαυτό σας όσο το δυνατόν περισσότερο στη θέση του ατόμου που έχετε επιλέξει και φανταστείτε ότι είστε αυτό το άτομο για αυτή την εμπειρία.

Τώρα απαντήστε σε αυτές τις ερωτήσεις:

- Πώς είναι η κατάσταση στην οποία βρίσκεστε από τη δική σας οπτική γωνία; Περιγράψτε σε πρώτο πρόσωπο τι έχετε στο μυαλό σας. Ξεκινήστε με: Είμαι (π.χ. Έλσα, Όσκαρ, ...)
- Ποιοι άνθρωποι γύρω σας βρίσκονται στην ίδια ή παρόμοια κατάσταση?

Βήμα 4: Πώς είσαι;

Τώρα εξακολουθείτε να είστε το άτομο που επιλέξατε. Τώρα πείτε για τις βασικές σας ανάγκες. Αφιερώστε χρόνο για να σκεφτείτε και να απαντήσετε σε αυτές τις ερωτήσεις:

Ελευθερία:

- Ποιες επιλογές υπάρχουν για εσάς τώρα;

Αγάπη και ανήκειν:

- Ποιος βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση με εσάς αυτή τη στιγμή;

Επιβίωση:

- Κινδυνεύει η ζωή ή η ασφάλειά σας με οποιονδήποτε τρόπο; Με τι;

Δύναμη:

- Τι είναι ιδιαίτερα σημαντικό για εσάς τώρα;

Διασκέδαση:

- Βρίσκετε την κατάσταση μάλλον βαρετή ή μάλλον συναρπαστική αυτή τη στιγμή; - Γιατί?

Βήμα 5: Τι θα κάνετε τώρα;

Πώς θα ενεργούσατε τώρα; Ποιες από τις ανάγκες σας θα θέλατε να καλύψετε πιο επείγοντως σε αυτήν την κατάσταση;

Ελευθερία:

- Τι θα μπορούσατε να αποφασίσετε τώρα για να βελτιώσετε την κατάστασή σας;

Αγάπη και ανήκειν:

- Πώς μπορείτε να κερδίσετε την εμπιστοσύνη ενός άλλου ατόμου;

Επιβίωση:

- Τι μπορείτε να κάνετε αυτή τη στιγμή για να νιώσετε πιο ασφαλείς;

Δύναμη:

- Τι θα μπορούσατε να κάνετε τώρα για το οποίο θα ήσασταν πραγματικά περήφανοι?

Διασκέδαση:

- Τι θα μπορούσατε να κάνετε για να διευκολύνετε την κατάσταση;

Βήμα 6: Ενδιάμεση στάση!

Πω πω, αυτές ήταν κάποιες ταραχώδεις στιγμές τότε, έτσι δεν είναι;

Αν θέλετε να μάθετε πώς ενήργησε πραγματικά το άτομο που έχετε βάλει τώρα τον εαυτό σας στη θέση του, διαβάστε στο αντίστοιχο πλαίσιο:

Διαβάστε μόνο το ένα κουτί, ώστε να μην χάσετε τον ενθουσιασμό σας για τους άλλους χαρακτήρες!

	<p>Πλαίσιο 1: Έλσα Νίλσον, κόρη του Όσκαρ Νίλσον</p>		<p>«Πλαίσιο 2: Όσκαρ Νίλσον, Εργάτης στο πριονιστήριο</p>
<p>Η Έλσα προσπαθεί απεγνωσμένα να βρει τον πατέρα της στην αναταραχή που ακολουθεί. Μέσα στο χάος που ξεσπά, όμως, σύντομα παρασύρεται από τα πλήθη. Όταν φτάνει στο σπίτι ώρες αργότερα, βρίσκει τον πατέρα της σώο.</p>		<p>Ο Όσκαρ πρέπει να παρακολουθήσει καθώς πέντε άνθρωποι πεθαίνουν ακριβώς δίπλα του από τους πυροβολισμούς που έπεσαν. Πανικοβάλλεται, όπως και οι άνθρωποι γύρω του. Μέσα στο χάος,</p>	

	<p>καταφέρνει τελικά να γλυτώσει και να φτάσει στο σπίτι σώος.</p>
--	--

	Πλαίσιο 3: Τζον Άνταμς, απεργοσπάστης		Πλαίσιο 4: Nils Mesterton, Αξιωματικός του Σουηδικού Στρατού
<p>Ο Τζον Άνταμς ακούει τους πυροβολισμούς και βλέπει μερικούς εργάτες να πεθαίνουν σε ένα καταιγισμό από σφαίρες μπροστά από τους στρατώνες. Σοκαρισμένος, παραμένει στην παράγκα, εντελώς ανίκανος να κάνει τίποτα.</p>		<p>Ο Νιλς Μέστερτον χάνει τον έλεγχο του στρατεύματός του στο χάος που ακολουθεί. Οι πυροβολισμοί που θα έπρεπε να είχαν ριχτεί στον αέρα τώρα σκοτώνουν ανθρώπους και ο Nils Mesterton δεν μπορεί να το αποτρέψει αυτό.</p>	

Βήμα 7: Τώρα έχετε την επιλογή

Βρήκατε συναρπαστικό να βουτήξετε στην ιστορία και να βάλετε τον εαυτό σας στη θέση του ατόμου; Εάν έχετε χρόνο και θέλετε, μπορείτε τώρα να επιλέξετε ένα άλλο άτομο για να παίξετε το ρόλο του. Επιστρέψτε λοιπόν στο Step 2 στη σελίδα 5 και επιλέξτε ποιος θέλετε να είναι ο επόμενος.

Εάν είστε σίγουροι ότι δεν θέλετε να δοκιμάσετε άλλο ρόλο σε αυτό το επεισόδιο, θα μάθετε πώς συνεχίζεται η ιστορία στο επόμενο κεφάλαιο.

6 Πώς συνεχίζεται η ιστορία

Αν θέλετε να μάθετε πώς συνεχίστηκε το επεισόδιο σύμφωνα με την ιστορία, διαβάστε εδώ τώρα. Αλλά κάντε το μόνο αν είτε έχετε ήδη βρεθεί στους ρόλους όλων των χαρακτήρων που περιγράφονται σε αυτό το επεισόδιο είτε είστε σίγουροι ότι δεν θέλετε να αναλάβετε άλλους ρόλους, γιατί διαφορετικά θα φανερώναμε το τέλος εδώ.

Οι διαδηλωτές άρχισαν να πετούν πέτρες στα στρατεύματα και προσπάθησαν να εισέλθουν στην περιοχή όπου βρίσκονταν οι απεργοσπάστες. Ο Μέστερτον διατάζει να πυροβολήσουν. Αρχικά οι πυροβολισμοί πρέπει να ρίχνονται στο έδαφος. Αλλά δέκα άνθρωποι χτυπιούνται, πέντε από αυτούς πεθαίνουν. Νεκροί είναι οι εργάτες Έρικ Μπέργκστρομ, Έβερτ Νίγκρεν, Στούρε Λάρσον και Βίκτορ Έρικσον και η εργάτρια Άιρα Σέντερμπεργκ.

Αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι συμμετείχαν σε απεργίες και διαδηλώσεις σε όλη τη χώρα ως απάντηση στους θανατηφόρους πυροβολισμούς του στρατού στο Ådalen. Στη Στοκχόλμη, στις 19 Μαΐου 1931, σημειώθηκαν ταραχές σε σχέση με μια κομμουνιστική διαδήλωση, η οποία είχε επίσης πανό όπως "Κάτω η κυβέρνηση δολοφόνων!". Όλοι οι εργαζόμενοι στο Ådalen είχαν σταματήσει να εργάζονται· μόλις στις 26 Μαΐου η κανονική εργασία συνεχίστηκε στο Ådalen. Η εφημερίδα ny dag δημοσίευσε ένα μανιφέστο στις 15 Μαΐου 1931, την επομένη της τραγωδίας του Ådalen, καλώντας σε απεργίες διαμαρτυρίας σε όλη τη χώρα ενάντια στις δολοφονίες των εργατών του Ådalen. Οι οικοδόμοι της Στοκχόλμης ήταν από τους πρώτους που απεργούσαν το πρωί της 15ης Μαΐου. Το κύριο αίτημα των περισσότερων απεργιών και διαδηλώσεων την επομένη των πυροβολισμών ήταν η απόσυρση του στρατού και των απεργών. Σε ορισμένες περιοχές - π.χ. στο Söderhamn - όλοι οι εργαζόμενοι σταμάτησαν να εργάζονται για αυτό το αίτημα, και στην Kiruna ακόμη και τα σχολεία παρέμειναν κλειστά.

Στις 15 Μαΐου 1931 ο στρατός αποσύρθηκε οριστικά.

Ως αποτέλεσμα του συμβάντος, υπήρξαν ανασχηματισμοί σε επίπεδο δημοσίων υπαλλήλων, επιεικείς πειθαρχικές κυρώσεις εναντίον ορισμένων στρατιωτικών και η σύγκληση εξεταστικής επιτροπής, η οποία, ωστόσο, δεν κατέληξε σε σαφή συμπεράσματα, εκτός από το ότι σε τέτοιες περιπτώσεις η αστυνομική παρά η στρατιωτική δύναμη θα ήταν πιο χρήσιμη για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης.

Για τον ρόλο του στους πυροβολισμούς, ο Mesterton δικάστηκε από στρατοδικείο στο Sollefteå, το οποίο τον καταδίκασε σε οκτώ ημέρες φυλάκισης χωρίς επίβλεψη. Αρκετοί από τους διαδηλωτές δικάστηκαν σε πολιτικό δικαστήριο και καταδικάστηκαν σε σκληρές ποινές φυλάκισης.

Οι συγγενείς των θυμάτων δεν έλαβαν καμία αποζημίωση.

Μετά τις ταραχές στο Ådalen, ο Mesterton έγινε στόχος της οργής των διαδηλωτών. Στον σουηδικό σοσιαλιστικό Τύπο αναφερόταν συνήθως ως ο «δολοφόνος του Lunde». Ο ίδιος ο Mesterton λέγεται ότι πήρε το περιστατικό πολύ άσχημα και έγινε ένας δυστυχημένος άνθρωπος.

Τα γεγονότα στο Ådalen τον Μάιο του 1931 - η τραγωδία του Ådalen - επρόκειτο να διαμορφώσουν την ανάπτυξη της σουηδικής κοινωνίας. Έτσι, η τραγωδία του Ådalen το 1931 είναι το βασικό γεγονός για την κατανόηση της σουηδικής πολιτικής κουλτούρας και ταυτόχρονα η αρχή της πορείας του σουηδικού μοντέλου. Η τραγωδία του Ådalen το 1931

είχε άμεσες συνέπειες για το σουηδικό πολιτικό τοπίο και την εμφάνιση του σουηδικού μοντέλου: από ένα κράτος πρόληψης κινδύνων σε ένα κράτος πρόνοιας φροντίδας.

Ήδη κατά τη διάρκεια των γεγονότων στο Ådalen, ξεκίνησε μια πολιτική μάχη γνώμης, η οποία εντάθηκε αμέσως μετά την τραγωδία.

Μετά την καθιέρωση της καθολικής ψηφοφορίας, οι σοσιαλδημοκράτες κέρδιζαν όλο και περισσότερες ψήφους, αν και όχι όσες φοβόντουσαν οι αστοί. Η προσέλευση των εργαζομένων αυξήθηκε μόνο σταδιακά. Μόνο η τραγωδία του Ådalen έγειρε τελικά την πλάστιγγα για τη μεγάλη εκλογική επιτυχία του 1932, στην οποία οι Σοσιαλδημοκράτες κέρδισαν 104 από τις 230 θέσεις του κοινοβουλίου και ανέλαβαν την κυβέρνηση μαζί με το Κόμμα των Αγροτών. Αυτός ο συνασπισμός μεταξύ των Σοσιαλδημοκρατών και του Αγροτικού Κόμματος σηματοδότησε την αρχή της σοσιαλδημοκρατικής εποχής υπό τον Per Albin Hansson. Οι Σοσιαλδημοκράτες κυβέρνησαν από τότε μέχρι το 1976, με μια σύντομη διακοπή το καλοκαίρι του 1936.

Οι πολιτικές των Σοσιαλδημοκρατών τη δεκαετία του 1930 - υπό τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης - ήταν προσανατολισμένες στην εξάλειψη της ανεργίας, στη σταθεροποίηση των γεωργικών τιμών και στην κοινωνική και οικονομική ασφάλεια. Για αυτή τη νοοτροπία, ο Per Albin Hansson επινόησε τον όρο svenska folkhem, ο οποίος έχει γίνει συνώνυμος με ένα σουηδικό κράτος πρόνοιας, το σουηδικό μοντέλο και την ασφάλεια που υποτίθεται ότι εγγυάται το κράτος πρόνοιας.

7 Μαθαίνοντας από την ιστορία

Τώρα μοιραστείτε την εμπειρία και τις σκέψεις σας με τους συμμαθητές σας:

- *Πώς ήταν; Καταφέρατε να βάλετε τον εαυτό σας στην κατάσταση και τα παπούτσια των ανθρώπων;*
- *Μπορείτε να καταλάβετε γιατί ενήργησαν με τον τρόπο που ενήργησαν;*
- *Θα είχατε ενεργήσει με τον ίδιο τρόπο;*
- *Τι θα μπορούσε να είχε συμβεί, αν ένας από τους χαρακτήρες ενεργούσε με διαφορετικό τρόπο; (Λουίζα: ..., Πιερ: ..., Κλήμης: ..., Μαρία Αντουανέτα: ...)*

Περαιτέρω ερωτήσεις για να αξιοποιήσετε στο έπακρο τις εμπειρίες και τις πληροφορίες σας με το επεισόδιο

- Για ποιον η λύση (όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο «Πώς συνεχίζεται η ιστορία») έκανε τη ζωή καλύτερη;
- Υπήρχαν και ηττημένοι; Ποιοι ήταν αυτοί; Τι έχασαν;
- Υπάρχουν καταστάσεις παρόμοιες με αυτό το επεισόδιο της ιστορίας στον κόσμο μας αυτή τη στιγμή;
- Τι μπορούμε να μάθουμε από αυτό το επεισόδιο της ιστορίας;

8 Βιβλιογραφία

Bengt Schüllerqvist: Από τις εκλογές των Κοζάκων στο παζάρι - Η πορεία της SAP προς την εξουσία (1928-1933). Tidens förlag, Στοκχόλμη, 1992.